

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-10-13
Besvaras senast
2021-10-27

Till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2021/22:49 Vräkningar av barnfamiljer

I juli förra året stod det klart att fler barnfamiljer än året innan hade vräkts från sina hem under första halvan av 2020. Detta trots coronapandemin. I dagarna meddelade Kronofogden att vräkningarna av barnfamiljer under första halvan av 2021 återigen hade ökat, jämfört med året innan. Går vi tillbaka till år 2017 så var det 188 barn som drabbades av vräkningar. Fyra år senare, 2021, är det 273 barn som redan under första halvåret (januari–juli) har kastats ut från sina hem. En enorm procentuell ökning, och en enormt stor skam för Sverige.

Värst drabbade är ensamstående föräldrar, som ofta har små ekonomiska marginaler. Enligt en ny rapport från Socialstyrelsen (*Förebygga och motverka hemlöshet*, september 2021) var tre av fyra avhysta barnfamiljer under första halvan av 2021 ensamstående. De flesta av dessa var ensamstående mammor. Kronofogden konstaterar också att många arbetar inom vårddyrken. Det handlar alltså i stor utsträckning om att ensamstående kvinnor som slitit hårt för att hjälpa oss alla under coronapandemin nu blir hemlösa med sina barn.

När pandemin var ett faktum införde flera europeiska länder nationella stopp för vräkningar av hyresgäster, däribland Tyskland, Frankrike och Storbritannien. Något som FN också tidigt uppmanade regeringar att göra. Vänsterpartiet föreslog att även Sverige skulle införa ett vräkningsförbud. Vi föreslog också att en statlig hyresfond skulle inrättas, för att ge stöd till hyresgäster som drabbades av inkomstbortfall i coronakrisens spår. Regeringen sa nej till vårt förslag om en hjälpfond för hyresgäster och valde i stället att enbart hjälpa boende i det köpta bostadssegmentet. Vidare meddelade man genom finansminister Magdalena Andersson att man ”inte har några planer på att förändra Kronofogdens uppdrag under krisen för att undvika vräkningar” (Dagens Arena, den 8 april 2020).

Den 24 september i år intervjuades bostadsminister Märta Stenevi i Dagens Arena och fick bland annat frågor om hur hon ser på det ökade antalet vräkningarna av barnfamiljer, vad regeringen avser att göra för att förhindra fortsatta avhysningar samt om något kunde gjorts annorlunda under tiden med pandemin. Bostadsministerns svar på frågorna är mycket otillfredsställande. Att hon ser ”väldigt väldigt allvarligt” på situationen och vill ”fortsätta diskutera frågan” är inte så handlingskraftigt som man skulle önska av en bostadsminister. Det hjälper inte de barnfamiljer som har drabbats av avhysningar, och inte heller de som kommer att drabbas – framför allt på kort

sikt.

Regeringen har i allra högsta grad gjort aktiva val under pandemin. Man har bland annat valt att lägga enorma summor på stöd till storföretag, och man har valt att stötta dem som äger sin bostad. Man har valt bort att lägga små men behövliga summor på ensamstående mammor som arbetar i vården, och man har valt bort ett vräkningsstopp som inte kostar mer än umbärandet att genomföra det.

Att under pandemin införa sänkta trösklar in i a-kassa, korttidspermitteringar, omställningsstöd med mera hade inte behövt innebära att man avstod stöd till hyresgäster enligt det förslag som Vänsterpartiet lade fram och/eller att man stoppade vräkningarna så som FN och Vänsterpartiet föreslagit. Att tilläggsbidraget till barnfamiljer återinfördes i juli i år, efter att ha stoppats av regeringen i januari, är självklart bra. Men som bostadsministern själv säger i ovannämnda intervju var det illa att det alls upphörde. I december i år upphör det än en gång, och några besked om förlängning har ännu inte kommit från regeringen. Man tycks ha glömt bort att pandemin fortfarande pågår, och inte minst att fortsatta effekter av den är att vänta för de invånare som har lägst ekonomiska marginaler. Kronofogden har redan varnat för att vi troligen kommer att se ett ännu större antal vräkningar nästa år. En undersökning de gjorde i januari visar att hela 42 procent av de ensamstående föräldrarna har svårt att klara utgifterna, vilket kan jämföras med 17 procent i maj 2020.

Samhällets ansvar att väga in barnets bästa har blivit tydligare sedan barnkonventionen blev lag. Men detta tycks ännu inte ha haft något större genomslag i flera kommuners verklighet. Barnombudsmannen efterlyser till exempel långsiktiga boenden för barnfamiljer som riskerar akut hemlöshet, eftersom kortsiktiga och otrygga boenden inte bara strider mot barnkonventionen utan även är påfrestande för barnets hälsa. Barnombudsmannen vill också se en kartläggning av barnhemlöshet i Sverige för att få ett nationellt grepp om problemets storlek. Det är rimligt att en sådan genomförs och att en handlingsplan med en nollvision för barnhemlösheten tas fram parallellt. Socialstyrelsen menar att man försöker undvika att barnfamiljer placeras i härbärgen, att ”hotell, vandrarhem eller jourlägenheter” i stället ska väljas (Dagens Samhälle den 3 oktober 2021). Men ett boende på hotell eller i en jourlägenhet är knappast långsiktigt. Realisten inser dock att tillgången på lämpliga boenden styr socialtjänstens handlingsutrymme. Och det faktum att billiga hyresrätter har sålts ut, och fortsätter att säljas bort från hyresmarknaden,

gynnar inte saken. Tröskeln till en egen bostad har blivit allt högre, och när något är så uppenbart snett och drabbar våra barn så hårt, borde frågan om att stoppa utförsäljningarna av allmännyttiga såväl som privata hyresrätter ha en betydligt högre prioritet hos en bostadsminister än vad som är fallet i dag.

Bostadsministern talar gärna om att det viktigaste inte är ett stopp av vräkningarna utan att det aldrig ska komma dithän till att börja med. Detta är att blunda för verkligheten. Det måste gå att hålla två bollar i luften samtidigt, även för bostadsministern. Att fortsätta arbeta för att utsatta familjer ska nå en stabilitet och en betalningsförmåga innan det går så långt att de blir avhysta från sina bostäder hindrar inte att man också förstår att många familjer redan står på randen till vräkning. För dem hjälper inga utredningar eller långdragna samtal. I stället borde regeringen göra sitt yttersta för att stoppa vräkningarna som står för dörren. Men bostadsministern fortsätter upprepa att man inte kommer att vidta åtgärder för att sätta stopp för vräkningarna, trots att en sådan åtgärd på ett relativt enkelt sätt skulle hjälpa just dessa familjer.

År 2019 gjorde Barnombudsmannen, tillsammans med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, en analys om barn och unga som drabbas av vräkningar. Där kom de bland annat fram till att det i en tredjedel av fallen handlar om hyresskulder på lägre än 10 000 kronor. I några fall har barnfamiljer blivit vräkta på grund av en hyresskuld på 600 kronor (Dagens Arena den 4 oktober 2021). Det är minst sagt upprörande att det i Sverige år 2021 är möjligt att göra ett barn hemlöst på grund av en skuld på 600 kronor.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga statsrådet Märta Stenevi:

1. Vad avser statsrådet att göra på kort sikt för att säkerställa att barn i familjer som i dag är i farozonen inte ska vräkas från sina hem?
2. Anser statsrådet att vräkning av barn är i linje med barnkonventionen, och vad avser hon att göra på lång sikt för att säkerställa att inga barn ska vara hemlösa?
3. Avser statsrådet att vidta åtgärder för att stoppa vidare utförsäljningar av allmännyttiga såväl som privata hyresrätter i syfte att tillgängliggöra de billiga hyresrätter som fortfarande finns kvar till de barnfamiljer som blivit vräkta och i dag inte kan komma in på hyresmarknaden på grund av för höga hyror?

.....
Momodou Malcolm Jallow (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck